

Uddybende beskrivelse af delprojektet

”Affald og ressourcer på tværs”

– et nyt samarbejde om sekundære ressourcer i Region Hovedstaden

Beskrivelse af initiativet

Presset på naturlige ressourcer er stigende og det udfordrer grundlaget for en bæredygtig vækst. En vigtig del af løsningen ligger i en omstilling fra lineær til cirkulær økonomi med større udnyttelse af ressourcerne i affaldet og en øget anvendelse af sekundære ressourcer baseret på genanvendte materialer. Regionens fyrtårnsprojekt om resourceeffektivitet og cirkulær økonomi skal understøtte denne omstilling. Men hvordan skal denne omstilling foregå i praksis – hvad er vejen frem? Hvordan kan hovedstadsregionens virksomheder og institutioner – herunder de mange små og mellemstore virksomheder - profitere af den cirkulære økonomi?

Dette projekt har et strategisk mål om at skabe et konkret samarbejde mellem aktører i regionen – offentlige og private - som har en væsentlig rolle at spille i omstillingen til cirkulær økonomi.

Aktører, som i dag i den mere lineære tilgang til ressourcer ikke arbejder sammen, bringes via deltagelse i projektet ind i et samarbejde til fordel for de enkelte virksomheder og organisationer og til fordel for den regionale erhvervsudvikling. Projektet skal ses som en proaktiv handling, der involverer regionens kommunale affaldssektor og private produktions-/aftagervirksomheder private produktions-/aftagervirksomheder for at bane vejen for et velfungerende sekundært ressourcemarked i region Hovedstaden.

Projektet udvikler og afprøver en ny model for samarbejde, afprøver analyse- og metodeværktøjer til cirkulær økonomi, skaber overblik over ressourcestrømmene og de potentielle aftagere i regionen og udpeger de ressourcestrømme der har det største cirkulære udviklingspotential. Projektet resulterer i en model for et nyt regionalt samarbejde om cirkulær økonomi, samt et roadmap for udviklingen af et velfungerende sekundært ressourcemarked i hovedstadsregionen på vejen mod cirkulær økonomi.

Projektet spiller sammen med det regionale fyrtårnsprojekt ”Partnerskab for cirkulære kommuner”. Væksthus Hovedstadsregionen er partner i projektet og vil sikre sammenhæng til andre initiativer i forhold til den regionale erhvervs- og vækst dagsorden. Projektets resultater forventes at have værdi som model for andre regioners indsats på området.

Udvalgte leverancer

Projektets endelige leverance er et roadmap for en cirkulær omstilling af affalds-ressourcestrømmene i regionen. Dette roadmap vil indeholde konkrete bud på nye samarbejdsformer og roller, nye metoder til at værdisætte affaldet (samfundsøkonomisk, miljømæssigt og socialt), bud på indsatsområder, nye drivers- og handlemuligheder, samt en vurdering af timing af de fremtidige indsatser.

Forudsætningen for at kunne udarbejde og efterfølgende implementere et sådant roadmap er faciliteringen af nye netværksdannelser mellem aktører i værdikæderne og etableringen af nye samarbejder om udvalgte ressourcestrømme. Det er projektets mål at etablere disse netværk og samarbejder.

En anden leverance er vidensopbygning i form af en ressourcestrøms-analyse og et overblik over problematiske affaldsstrømme i regionen, særligt med henblik på afsætning og upcycling. Derudover overblik og kendskab til relevante aftagere i regionen- og deres behov i forhold til sekundære ressourcer. Denne vidensopbygning er en del af grundlaget for at kunne arbejde fokuseret og målrettet med en cirkulær omstilling af de væsentligste ressourcestrømme.

Projektet understøtter indsatsen for bæredygtig og resourceeffektiv udnyttelse af materialer, og vil på sigt skabe cirkulære ressourcestrømme med mindre spild, høj genanvendelse og upcycling af

restprodukter. Dette sker i samarbejde med private produktions- og aftagevirksomheder og vil bidrage til innovation, grøn vækst og jobskabelse. En afledt effekt af større ressourceeffektivitet er desuden mindre CO2-udledning.

Partnerkredsen

Projektet ledes af Teknologirådet i samarbejde med DAKOFA. Projektet har etableret en partnerkreds med de syv væsentligste parter indenfor affaldssektoren i hovedstadsregionen, og der er planlagt en udvidelse af partnerkredsen med Københavns Kommune, en mindre kommune samt to aftagevirksomheder. Partnerne kan i løbet af projektet vælge at invitere yderligere aktører ind i partnerkredsen.

Følgende partnere har på nuværende tidspunkt givet tilsagn om deltagelse:

- 1) Vestforbrænding
- 2) ARC, Amager Ressourcecenter
- 3) Norfors
- 4) Væksthus Hovedstadsregionen
- 5) Dansk Affaldsforening
- 6) Aalborg Universitet, AAU
- 7) Dansk Industri

Projektet vil etablere en dialog med andre regioner omkring udbredelse af indsatsen for en cirkulær omstilling af affaldssektoren.

Økonomi

<i>Budget for projekt "Affald og ressourcer på tværs"</i>	
<i>ReVUS-midler</i>	<i>3.250.000 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra kommuner og andre aktører</i>	<i>1.981.350 mio. kr.</i>
<i>Evt. medfinansiering fra fonde</i>	<i>0 mio. kr.</i>
<i>Samlet budget</i>	<i>5.231.350 mio. kr.</i>

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at projektet bidrager væsentligt til at løfte de udfordringer der adresseres med fyrtårnsprojektet om ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi:

- Projektet bidrager til bedre udnyttelse af ressourcer ved at identificere ressourcestrømme med de største cirkulære potentialer, samt etablere samarbejder om omstillingen af disse strømme
- Projektet styrker det offentligt-private samarbejde om genanvendelse og ressourceeffektivitet og ruster dermed affaldsselskaber og kommuner, samt aftage- og produktionsvirksomheder til at gribe de muligheder der ligger i omstillingen til cirkulær økonomi
- Konkrete samarbejder omkring ressourcestrømmene styrker en grøn erhvervsudvikling, hvor der på sigt udvikles nye grønne forretningsmodeller og løsninger, der potentielt kan eksporteres
- Projektet understøtter etableringen af et velfungerende sekundært ressourcemarked, og adresserer dermed en af de væsentligste barrierer for en cirkulær omstilling

Projektet bygger på et forprojekt af samme navn, som fik en ReVUS bevilling på 350.000 kr i 2017. Forprojektet har samlet de væsentligste parter indenfor affaldssektoren i hovedstadsregionen, som sammen har vurderet udfordringerne og designet hovedprojektet.

Projektet bidrager til opfyldelsen af følgende effektmål i ReVUS:

- Mindst 80% af regionens affald genanvendes i 2035.
- Fossilfri energiforsyning i 2035.
- Grønne erhverv og cleantech sektoren skal vokse med 8% årligt frem mod 2025.

Uddybende beskrivelse af delprojektet "Partnerskab for Cirkulære Kommuner"

Beskrivelse af initiativet

Projektets vision er at skabe et gennembrud for cirkulær økonomi i hovedstadsregionen med kommunerne som katalysatorer - og via partnerskaber med affaldsselskaber og virksomheder.

Partnerskab for Cirkulære Kommuner (ParCK) understøtter og udvikler kommunernes unikke rolle i omstillingen til en cirkulær økonomi. Projektet består af et målrettet projektforsøg, hvor lokalt forankrede cases og partnerskaber skal fungere som afsæt for, at kommunerne kan indfri deres cirkulære potentiale inden for centrale områder som ressourceeffektivitet, genbrug, egne indkøb, byggeri og lokal erhvervsudvikling. Projektet er derudover en platform for tværgående kompetenceopbygning og erfaringsudvikling, kommunikations- og formidlingsaktiviteter samt strategisk forankring inden for krydsfeltet cirkulær økonomi og kommuner.

Projektet bidrager til at opfylde effektmålet om, at hovedstadsregionen i 2035 er en ressourceeffektiv region, der genanvender mindst 80 procent af regionens affald. Projektet kan på sigt bidrage til vækst i de grønne erhverv.

Udvalgte leverancer

Projektet indeholder følgende fem udviklings- og demonstrationscases med egne leverancer:

- Bornholms Regionskommune afprøver muligheder for at binde en værdikæde sammen for byggematerialer med Bornholm som test ø
- Albertslund Kommune skaber muligheder for at kanalisere materialer gennem direkte genbrug til borgere og relevante organisationer/virksomheder
- Hørsholm Kommune og Norfors skaber nye kanaler for direkte genbrug ved at udvikle et koncept for afsætning af direkte genbrugseffekter via storskraldsordning
- Rudersdal Kommune udvikler ressourceklausuler til brug for SMV'er (små og mellemstore virksomheder)
- Københavns Kommune, Region Hovedstaden, Rødovre Kommune og Vestforbrænding etablerer af videns- og beslutningsgrundlag for fremme af cirkulær værdikæde for tekstiler med udgangspunkt i offentlig efterspørgsel og upcycling af husstandsindsamlede tekstiler.

Derudover indeholder projektet tværgående leverancer, herunder kompetenceopbygning via 4 masterclasses om cirkulær økonomi og 1 konference samt strategisk forankring via indslag på borgmesterforum, teknisk direktørforum og informationspakke udsendt til alle teknik- og miljøudvalg. Projektet vil også udvikle en konceptbeskrivelse for et fremtidigt kommunalt partnerskab inden for cirkulær økonomi.

Projektet vil bidrage til at gøre hovedstadsregionen mere grøn og ressourceeffektiv ved at udvikle og demonstrere replikerbare indsatser indenfor øget genanvendelse og højere ressourceeffektivitet. Dette vil bidrage til en reduktion i CO₂-udledningen samt bidrage til øget grøn erhvervsudvikling i Region Hovedstaden.

Projektets resultater vil blive bredt ud til projektets deltagere og følgekommuner og en kommunikationsindsats om cirkulære kommuner.

Partnerkredsen

Projektet er et samarbejde mellem tre operatører, Gate 21, Concito og Roskilde Universitet, samt seks kommuner og tre affaldsselskaber som casepartnere. Gate 21 er lead partner på projektet og vil være ansvarlig for den overordnede projektledelse og styring, og Concito og Roskilde Universitet er

videnspartnere. Casepartnerne er Albertslund Kommune Bornholms Regionskommune, BOFA, Hørsholm Kommune, Københavns Kommune, Norfors, Region Hovedstaden, Rudersdal Kommune, Rødovre Kommune og Vestforbrænding.

Der vil derudover blive involveret relevante aktører, herunder brancheforeninger og virksomheder i de forskellige cases. Endelig har 15 kommuner (heraf 10 fra hovedstadsregionen) sagt ja til at være følgekommune i projektet. Dermed har projektet bred opbakning fra hovedstadsregionens kommuner.

Økonomi

<i>Budget for projekt "Partnerskab for Cirkulære Kommuner"</i>	
<i>ReVUS-midler</i>	<i>4,75 mio. kr.</i>
<i>Medfinansiering fra kommuner og andre aktører</i>	<i>2,67 mio. kr.*</i>
<i>Evt. medfinansiering fra fonde</i>	<i>0 kr.</i>
<i>Samlet budget</i>	<i>7,42 mio. kr.</i>

*Medfinansiering fra casepartnere. Timer fra følgekommunernes aktiviteter i projektet er ikke medtaget i medfinansieringsbudgettet.

Administrationens vurdering

Administrationen vurderer, at ParCK-projektet bidrager væsentligt til at løfte de udfordringer der adresseres med fyrtårnsprojektet om ressourceeffektivitet og cirkulær økonomi:

- Projektet styrker en grøn erhvervsudvikling direkte gennem de to cases om henholdsvis ressourceklausuler og SMVer samt cirkulært byggeri, samt mere indirekte ved at styrke efterspørgslen og dermed markedet for cirkulære løsninger.
- Projektet bidrager til bedre udnyttelse af materialer gennem de kommunale cases om direkte genbrug, cirkulært byggeri, cirkulære tekstiler og det offentligt-privat samarbejde om genanvendelse samt ressourceeffektivitet i SMVer.
- Projektet understøtter grønne og innovative offentlige indkøb med udgangspunkt i et konkret pilotprojekt om tekstiler, der også involverer regionens indkøb.

Projektet bygger på to forprojekter om cirkulære affaldsressourceplaner og cirkulære indkøb, som fik en ReVUS bevilling på 1,15 mio. kr. i 2017. Forprojekterne har samlet en bred partnerkreds og en række konkrete cases, som kan levere et solidt grundlag for et hovedprojekt. Casene vil udvikle, demonstrere og teste udvalgte indsatsområder indenfor kommunernes rolle i den cirkulære økonomi.

Projektet bidrager til opfyldelsen af følgende effektmål i ReVUS:

- Mindst 80% af regionens affald genanvendes i 2035.
- Grønne erhverv og cleantech sektoren skal vokse med 8% årligt frem mod 2025.